

RAPPORT OM FEEDBACK FRA STUDENTERRÅDET

Indledning

Studenterrådet ved Københavns Universitet har sat fokus på uddannelseskvalitet. Samtidigt har Københavns Universitet sat en proces i gang, som skal munde ud i konkrete forslag til forbedringer i undervisningen, for så vidt angår feedback.

Vi har fra Studenterrådets side stillet os selv to spørgsmål:
Hvordan optræder feedback i undervisningen på forskellige studier på universitetet?
Hvilke refleksioner gør studerende sig om den rolle, feedback spiller i undervisningen?

Vi har spurgt studerende på antropologi, historie, psykologi, matematik, folkesundhedsvidenskab, jura og statskundskab.

Vi opsøgte bevidst studerende på studier, hvor vi vidste at feedback eksisterer.

Spørgsmålene har haft feedback og hvilken forskel feedback gør for den studerende, både på det enkelte kursus og for oplevelsen af at gå uddannelsen som helhed.

Desuden talte vi med en studerende fra Aarhus Universitet for at for at afsøge feedbackpraksis uden for Københavns Universitet.

Vi mødte følgende former for feedback: Individuel mundtlig feedback på skriftlige opgaver, både før og efter endelig aflevering, klyngefeedback på skriftlige afleveringer, skriftlig feedback på afleveringer samt løbende feedback på casearbejde og studenteroplæg.

Cases

Statskundskab:

I bachelorprojektet har der været feedbackvejledning og feedback som sker i klynger af 3-4 studentergrupper, der skriver bachelor sammen. Klyngerne findes både med emne-fællesskab (demokrati) eller mere tilfældigt, ligesom underviseren er udvalgt efter interesse for emnet.

Desuden har der også været skriftlig feedback på opgaver efterfulgt af klyngefeedback i kurset sammenlignende statskundskab.

En undervisningsgang med klyngefeedback kunne se sådan ud, at de studerende laver en hurtig-skriveøvelse om deres projekt eller før undervisningen har sendt overvejelser om deres problemstilling til underviseren. Grupperne fremlægger deres produkt for hinanden, underviseren giver feedback, hvorefter de andre studerende i klyngen giver feedback på baggrund af fremlæggelsen. Til slut giver underviseren samlet feedback og besvarer spørgsmål.

De studerende har oplevet et meget forskelligt niveau af introduktion til arbejdsmetoden. Nogen er blevet introduceret til skemaer til feedback, mens andre har fået vejledning i at modtage feedback fra andre. Feedback fra studerende til studerende er af svingende kvalitet, men man forbedrer sig gennem øvelse.

Særligt for bachelorprojektet kan det være svært med undervisere, som ikke har konkret viden om gruppernes emne. Feedback skal være substantiel og faglig, ikke blot forholde sig til processen.

Klyngefeedback opleves som et godt supplement til individuel feedback, men efterhånden som den studerende bliver stærkere på emnet og faget, bliver individuel feedback vigtigere.

Jura, bachelor:

I begyndelsen af undervisningsgangen gennemgår underviseren lovgrundlag og teori. Studentergruppen gennemgår så hver deres case og underviseren giver enten feedback undervejs eller efterfølgende. Feedbacken er således både summativ og somme tider formativ. Når alle cases er gennemgået eller ind i mellem, trækker underviser tråde mellem hele kursets pensum og dagens emne.

Det er kun på de obligatoriske kurser, at feedbacken er integreret og systematisk. På valgfagene er det mere tilfældigt og her er der ikke gruppearbejde.

Når feedback ikke er en integreret del af kurset virker den mindre gennemarbejdet.

Den studerende finder ud af om man gør ting rigtigt eller forkert, og om man har den rigtige fortolkning og forståelse af praksis. Samtidig er der anledning til flere overvejelser om juraen både før og efter et casearbejde.

Den studerende bruger mere tid på sit studie. De forpligtende hjemmeopgaver er med til at holde en ved ilden, og man forbereder sig simpelthen mere end den almindelige læsning tilskynder.

Anvendelsen af juraen giver forståelse. Ved selvstændig læsning kan der opstå misforståelser, som korrigeres i interaktionen mellem underviser og studerende. På den måde får den studerende en bedre fornemmelse for, om han eller hun er klar til eksamen.

Matematik:

Her findes der skriftlig og mundtlig feedback på mindre, frivillige afleveringer samt på en eller to større opgaver for hvert kursus.

Studererundervisere tilkendegiver, hvad der er rigtigt og forkert i opgaven og giver også mere formative og overordnede kommentarer, hvor de f.eks. foreslå et andet fokus eller en anden tilgang. Ugen efter er der mulighed for at få mundtlig feedback i øvelsestimernes pauser. Der er en tæt kontakt mellem studerende på forskellige niveauer i uddannelsen og derfor er det oplagt for de yngre studerende at spørge instruktorerne. Der er et venskabeligt forhold mellem studerende og instruktører.

I nogle kurser har man mulighed for at aflevere igen. En del obligatoriske opgaver er så svære, at rigtigt mange studerende genindleverer deres opgave.

Instruktorenes evner til at give feedback er svingende. Selvom formidlingsevner er en del af de kompetencer, som instruktorerne skal besidde, gives der ingen opkvalificering.

Den skriftlige og mundtlige feedback og ikke mindst muligheden for at aflevere igen gør, at den studerende føler sig klar til eksamen, fordi man får et fingerpeg om hvor man er og kan målrette sin forberedelse efter det.

Man lærer at skelne mellem egentlig forståelse af faget og at hoppe over, hvor gærdet er lavest.

Antropologi:

På antropologi er portfolioeksamen udbredt. I nogle fag har man tre til fem opgaver, hvor mindst én af dem skal være skriftlig. De øvrige opgaver må indleveres i form af plancher, filmklip, oplæg og så videre. Et eksempel kan være at den studerende skal aflevere tre opgaver, som afleveres hver for sig i løbet af semesteret. Efter at have afleveret opgaverne, får den studerende en feedbacksession med formativt fokus. I slutningen af semesteret genafleveres alle tre opgaver igen, samlet i én opgave og forbedrede i forhold til den feedback, der er givet.

Den løbende evaluering fungerer så godt, at den kan erstatte behovet for at få feedback på eksamensopgaver efter at de er bedømt.

Portfolioeksamen betyder, at den studerende får mest muligt ud af semesteret, fordi den studerende løbende kan justere sit arbejde efter at have fået formativ og personlig feedback.

Psykologi:

De studerende modtager mundtlig feedback på deres eksamensafleveringer. Hver studerende får ti minutter hos den underviser, der har rettet opgaven. Alle studerende bliver bedt om at møde op samtidigt, men kommer ind én ad gangen, hvilket i praksis betyder at man kan komme til at sidde og vente op til halvanden time på at få feedback. Derudover er der meget få interaktionstimer med det videnskabelige personale.

Der er ikke nogen ensartet måde at give feedback på og det er ikke alle undervisere, der forbereder sig lige godt.

Feedback giver en bedre forståelse for, hvad man har gjort rigtigt og forkert, bagudskuende. Men samtidigt giver det også en erkendelse, man kan tage med sig videre i andre fag, for eksempel om hvordan man skal strukturere en akademisk opgave.

Man opbygger et bedre overblik over kursets indhold og en større evne til at skabe sig det overblik i fremtidige kurser.

Desuden får den studerende en bedre fornemmelse for, hvad der forventes af en eksamensopgave.

Folkesundhedsvidenskab:

På folkesundhedsvidenskab er man ved at indføre mentorordninger på kandidatuddannelsen. Ordningen er bygget op om grupper af fire studerende, hvor man sammen med en underviser mødes to gange hvert semester. I grupperne skal underviseren give løbende feedback på de studerendes arbejde og faglige forståelse. Samtidigt vil de studerende i gruppen fungere som opponenter til hinandens arbejde, faciliteret af en underviser. Grupperne skal dannes ud fra fælles faglige interesser, så både studerende og underviseren har stort kendskab til de områder, gruppen arbejder med.

Folkesundhedsvidenskab er det eneste studie, hvor mentorordninger er på vej. Det opfattes ikke som en stor belastning at indføre mentorordninger på bachelor og kandidat, blandt andet fordi meget af det arbejde med at give feedback, som underviserne føler at de udfører nu, ville blive overflødig med en mere løbende dialog.

Feedback løbende gennem semesteret, som er formativt og personligt, betyder at den studerende kan målrette sit daglige arbejde med pensum og undervisning, og blive endnu bedre fagligt.

Historie

På historie er portfolioeksamensformen kun netop blevet udbudt på fjerde semester på metodekurset om kulturhistorie. Eksamensformen er opbygget sådan, at den studerende i løbet af semesteret skriver tre til fire opgaver. Efter hver opgave får den studerende et skriv med formativ feedback og muligheden for at stille spørgsmål. Efter dette skal den studerende forbedre opgaven og skal i slutningen af semesteret genaflevere alle opgaverne samlet. Eksamen er derved det forbedrede produkt, som har været igennem en grundig proces. Endnu engang giver underviser og censor feedback på de samlede opgaver.

Den løbende feedback på samme produkt giver gode resultater for den studerende, som får langt bedre evner til at arbejde med akademiske opgaver fremadrettet på uddannelsen. Med denne form for eksamen og feedback vil man kunne begrænse mængden af feedback efter aflevering, fordi både den studerende og underviseren har langt bedre indsigt i opgavens rammer.

Aarhus Universitet, biologi:

Studerende følger som en del af et kursus på første semester et eksisterende forskningsprojekt med en vejleder i grupper af to til tre. Der udarbejdes en skriftlig rapport med feedback og vejledning fra underviseren og kurset afsluttes med et symposium, hvor rapporten fremlægges mundtligt og hvor både undervisere giver feedback og studerende giver feedback til hinanden.

Ordningen er utroligt populær.

Konklusion

Der var en stor diversitet i hvordan feedback blev inddraget i undervisningen. Nogle havde feedback som en integreret del af undervisningen, mens andre havde feedback efter eksamener og skriftlige opgaver.

Alle de studerende vi talte med, oplevede god effekt af den feedback, de fik i undervisningen. Dog var der en forskel i, hvor meget den studerende oplevede at få ud af det, som primært blev tilskrevet underviseren. Både underviserens forberedelse, deres faglige viden om det specifikke emne og pædagogiske evner blev udpeget som faktorer for, hvor meget den studerende fik ud af feedback.

Desuden havde det betydning, at feedback var en fast praksis og ikke var noget den studerende selv skulle opsøge. Det gav de studerende mere respekt for deres undervisere og for den feedback de gav, at interaktionen ikke var tilfældig.

Feedback havde også stor betydning for, hvor meget energi den studerende brugte på at forberede sig til undervisningen og for, om den studerende følte at de udviklede sig fagligt, både under det enkelte kursus og gennem uddannelsen som helhed.

Særligt løbende feedback med flere afleveringer eller andre produkter som førte frem til en eksamen, blev fremhævet som effektivt til at stimulere faglig udvikling og til at give den studerende selvtillid op til eksamen.